

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de erroribus Pelagianorum, de Gratia, de
Iustificatione & Merito, de Virtutibus Theologicis, & quatuor Cardinalibus,
ac de ineffabili mysterio Incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

Art. II. An satisfactio Christi fuerit de se sufficiens, & superabundans pro
omnium hominum peccatis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77342](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77342)

DE NECESSITATE INCARNATIONIS. 423

ciendum pro peccato generis humani, ad quod ratione gravitatis infinitæ offensæ in tali peccato contentæ, nulla creatura est sufficiens.

ARTICULVS II.

An satisfactio Christi fuerit de se sufficiens, & superabundans, pro omnium hominum peccatis?

S. I.

Duplici conclusione difficultas resolvitur.

Examinatâ articulo præcedenti insufficientiâ creaturæ ad satisfaciendum de condigno pro peccato suo & alieno mortali, ob infinitam gravitatem offensæ, ex quo Incarnationis necessitatem ad prædictum finem intulimus; explicanda restat sufficientia, seu condignitas satisfactionis Christi, & investigandum, an illa fuerit sufficiens, condigna, & superabundans ex se, & ex proprio valore intrinseco: Scotus enim, & ejus Discipuli, licet fateantur Christi satisfactionem fuisse sufficientem, imò & superabundantem, pro omnium hominum peccatis, existimant tamen id non habuisse ex se, & ex natura sua, seu ex suo intrinseco valore, sed solum ex acceptatione Dei, qui tali satisfactione fuit contentus. Oppositum docent alij Theologi, tam domestici, quam extranei, cum quibus

Dico primò: Christi satisfactio, ex sua intrinseca dignitate & valore, & non ex sola acceptatione, seu extrinseco favore Dei, fuit condigna & æquivalens pro omnibus peccatis generis humani.

27. Probatur primò ex Apostolo ad Roman. 5. *Non sicut delictum, ita & donum: si enim unus delicto multi mortui sunt, multo magis gratia Dei & donum in gratia unius hominis Jesu Christi, in plures abundavit.* Quibus verbis & sequentibus videtur Paulus comparare satisfactionem cum peccato Adami, & asserere, quod sicut Adæ peccatum vim habuit ad perdendum totum genus humanum, multo magis satisfactio Christi vim habuit ad illud restaurandum: Atque peccatum Adæ vim illam habuit sufficientem & condignam ex propria malitia, & non ex sola Dei acceptatione & constitutione extrinseca, quæ tantum fuit conditio sine qua non, quatenus Adam non nocuisset posteris suo peccato, nisi à Deo caput morale omnium constitutus fuisset: Ergo similiter satisfactio Christi fuit ex proprio valore sufficiens ad redimendum genus humanum, quamvis de facto non redemisset, nisi in eum finem ejus satisfactio acceptata fuisset à Deo, veluti capitis & mediatoris hominum.

28. Confirmatur ex eodem Apostolo ad Hebræos 10. dicente: *Impossibile est sanguine taurorum & hircorum auferri peccata, ideo ingrediens mundum dicit, hostiam & oblationem noluiisti, corpus autem aprastioni. Quo in loco collationem facit Apostolus inter sacrificia veteris legis, & sacrificium crucis, seu Christi, & asserit illa non fuisse sufficientia ad delenda peccata, sicut sacrificium crucis: At si tantum ex Dei acceptatione Christi sacrificium habuerit valorem, ad condignè hominum peccata delenda, nulla esset vis hujus argumenti, cum æquè potuisset Deus acceptare illa sacrificia, sicut sacrificium Christi: Ergo &c. Unde Cyprianus serm. de ratione circumcisionis: *Tanta dignitatis (inquit) Redemptoris nostri illa una fuit oblatio, ut una ad tollendum**

A mundi peccata sufficeret. Et Clemens VI. in extravag. *Vnigenitus* de penitent. & remiss. affirmat unicam sanguinis Christi guttam, esse sufficientem satisfactionem pro omnibus peccatis humani generis, propter unionem humanitatis cum Verbo. Quibus locis, notandæ sunt illæ particulæ, *Tanta dignitatis*, & illæ, *propter unionem humanitatis cum Verbo*, illis enim aperte declaratur, æqualitatem & sufficientiam satisfactionis Christi, sumi non ex acceptatione Dei extrinseca, sed ex dignitate & valore intrinseco, quem habuerunt ejus actiones & passionēs, ex unione humanitatis ejus ad Verbum.

B Probatur secundo conclusio: Juxta Scripturam & SS. Patres, necessarium fuit Verbum Divinum incarnari, ut Christus offerret Deo pro peccatis hominum satisfactionem æqualem & condignam, quæ à puro homine exhiberi non poterat, ut articulo præcedenti ostendimus: At si Christi satisfactio sit solum condigna & sufficiens ex gratuita Dei acceptatione, non verò ex proprio & intrinseco valore, Incarnatio Verbi Divini non fuisset necessaria ad exhibendam Deo perfectam & condignam satisfactionem: quemadmodum enim Deus grati s acceptavit satisfactionem Christi, quamvis (ut docent Scotus & ejus Discipuli) suâ naturâ, & ex proprio & intrinseco valore insufficientem; ita pariter potuisset satisfactionem puri hominis acceptare, quamvis ab intrinseco condigna & æqualis non esset, unde tam benè purus homo potuisset Deo satisfacere ad æqualitatem pro toto genere humano, nec exigeretur unus mediator Dei & hominum Christus Jesus, si satisfactio illius non fuisset condigna & sufficiens ex proprio & intrinseco valore, sed ex divina tantum acceptatione & benignitate.

C Tertiò suadetur conclusio ratione fundamentali. Illa satisfactio est ab intrinseco condigna, cujus valor in morali æstimatione adæquat gravitatem injuriæ: At valor satisfactionis Christi, ex se & ab intrinseco adæquat gravitatem offensæ Deo irrogatæ: Ergo de se & ab intrinseco sufficiens & condigna est. Major patet, Minor probatur. Gravitatis offensæ pensatur ex eo quod contra Deum est: Sed satisfactio Christi, satisfactio Dei est: Ergo ad minus adæquat gravitatem offensæ.

D Confirmatur & magis illustratur hæc ratio: Non minus est potens dignitas personæ satisfaciētis, ad influendum valorem moralem in actū satisfactorium, quam dignitas personæ offensæ ad influendam gravitatem & malitiam moralem in offensam ipsi irrogatam: Ergo cum satisfactio Christi, sit satisfactio personæ divinæ, illius valor ad minus adæquat, ratione sui & ab intrinseco, gravitatem offensæ divinæ.

E Dico secundo: Satisfactio Christi non solum ex se & ex natura sua ac intrinseco valore, fuit sufficiens pro peccato humani generis, sed etiam superabundans & excedens. Ita docent communiter SS. Patres: Augustinus enim serm. 114. de tempore, qui in appendicem rejectus est, hæc scribit: *Indubitanter credamus quod totum mundum redemit, qui plus dedit quam totus mundus valeret. Meritum enim redemptæ mercedis, dignitas insignis prety supergressa est. Inter redemptum & redimentem dispensatio fuit, compensatio non fuit.* Leo Papa serm. 12. de passione Domini, effuso sanguine Christi, *Validius (ait) factum fuisse donum libertatis, quam debitum servitutis.* Ex serm. 1. de Ascensione, *Ampliora nos adeptos per ineffabilem Christi gratiam, quam per diaboli amiseramus invidiam.* Demum Petrus Cluniacensis eo

libello, qui Nucleus inscribitur, dicit, *Pro aeterno supplicio hominis, temporale oblatum esse supplicium Dei & hominis: pro aeterna morte hominis, temporalem mortem Dei & hominis, qui tanti ponderis in ipsa ipsius iustitia lance esse cognoscitur, ut ad iuste ordinanda mundi peccata, longe magis praeponderet mors transitoria Filij Dei, quam aeterna filiorum hominum. Plus plane redditum est iustitiae, quando Christus mortuus est, quam recompenſatum quando homo damnatus est. Habet ergo iustitia quidquid suum est, quia Dei Filius pro peccatis hominum mortuus est.*

In hac etiā conclusione cōveniunt omnes Theologi pro praecedenti citati, sed in reddenda ratione à priori illius, inter se dissident, juxta varia illorum principia. Illi enim qui docent satisfactionem Christi fuisse valoris simpliciter infiniti, offensam verò gravitatis infinitae solum secundum quid, facile rationem ejus assignant; etenim valor infinitus simpliciter, excedit gravitatem infinitam solum secundum quid. Sed nos, cum probabilius existimemus oppositum, & expresse docuerimus in Tractatu de peccatis, peccatum mortale in ratione offensae continere gravitatem & malitiam moralem simpliciter infinitam, hac ratione uti non possumus. Illi etiam qui existimant rem ordinis superioris, esto finita sit, adaequari nunquam posse ab existentibus in ordine inferiori, & Christi satisfactionem in ordine superiori ad offensae gravitatem constituunt, promptam & facilem habent hujus conclusionis probationem; sed duplici difficultate premuntur, prima est in reddendo rationem quare satisfactio Christi ordinis superioris sit ad offensam Deo irrogatam: secunda consistit in eo quod, esto res superioris ordinis physice adaequari videatur tamen quod in valore morali ab eo adaequari possit, ut articulo praecedenti variis exemplis declaravimus. His ergo rationibus praetermissis.

Probatum nostra conclusio hac ratione quam assignat Episcopus Oxoniensis hic disp. 4. §. 3. Valor satisfactionis Christi major est ab intrinseco & ratione sui, quam gravitas offensae mortalis: Ergo ratione sui & ex valore intrinseco est superabundans, & non solum ex divina acceptione. Consequentia patet, Antecedens probatur. Gravitas offensae mortalis fundatur in unione affectiva & morali quam habet offensa cum divina maiestate quae offenditur, ut loco citato Tractatus de peccatis declaravimus: Valor autem satisfactionis Christi fundatur in unione physica mediata personae Verbi cum operationibus ab humanitate elicitis; cum enim persona Verbi Divini physice immediate uniatur cum humanitate assumpta, quae est principium quo & formale operationum creaturarum Christi Domini, physice mediate uniatur cum talibus operationibus: Sed valor in unione physica & reali fundatus, major est in morali aestimatione, gravitate fundata solum in unione morali dicitur & affectiva: Ergo valor satisfactionis Christi major est ab intrinseco & ratione sui, quam gravitas offensae mortalis. Unde Psalmo 129. redemptio Christi copiosa dicitur, & Apostolus ad Roman. 5. satisfactionem Christi, supra peccatum Adae mirum in modum amplificat, dicens: *Non enim sicut delictum, ita & donum, si enim unius delicto mortui sunt multi, multo magis gratia Dei & donum in gratia unius hominis Iesu Christi in plures abundavit.* Quibus verbis aperte declarat, majus fuisse donum, quam peccatum, & longe magis nobis profuisse Christum, meritis & satis-

factionibus suis, quam peccatum Adae suā malitiā & gravitate nocuerit, & rationem reddit, quia ubi abundavit delictum, ibi superabundavit & gratia. Quod explicans Chrysostomus homil. 10. ad Roman. comparat peccata nostra debito decem obolorum, & satisfactionem Christi solutioni infinitorum talentorum; additque peccata nostra paucis aquae guttis assimilari, satisfactionem vero Christi, infinito & immenso pelago. Verba ejus haec sunt: *Si quis propter debitum decem nummorum in carcerem conjiciatur, veniat autem alius, qui non solum solvat illos nummos, sed etiam innumera auri talenta largiatur, vinculumque in regalem aulam inducat, ita & nobiscum factum est.* Multo enim plura quam debeamus, Christus pro nobis solvit, tantumque plura, quam guttulam exiguum, pelagus excedit immensum. Quare in Concilio Triburiensi cap. 19. dicitur, in calice plus vini quam aquae apponendum esse, ut significetur valorem sanguinis Christi, per vinum significati, esse multo majorem, quam sint offensa totius populi, quae per aquam designantur, juxta illud Apocalypsis, *Aqua multe, populi multi.*

Id S. Iob cap. 6. significavit, cum dixit: *Vitium appenderentur peccata mea, quibus iram merui, & calamitas quam patior in statera: quasi arena maris haec gravior appareret.* Licet enim haec verba significant ad litteram, calamitates quibus premebatur Iob, multo majores fuisse, quam ejus peccata, ac per consequens, non propter delicta quae commiserat (ut ejus adversarij existimabant) patiebatur, sed propter alias causas, ut videlicet patientia ejus ostenderetur, & augetur corona; mystice tamen adaptantur Christo Domino, qui non propter delicta propria, sed pro peccatis populi sui, tanquam agnus innocens occisus est; & significant penam quam pro peccatis generis humani sustinuit, in statera crucis appensam cum peccatis pro quibus patiebatur, multo majorem fuisse in ratione satisfactionis, quam promeruisse ejus peccata, id est peccata generis humani, quae sua dixit, quia erant sui corporis mystici. Sic interpretatur locum istum D. Gregorius lib. 7. Moral. cap. 2. ubi haec scribit: *Quis alius statera nomine, nisi Dei & hominum mediator exprimitur? Qui ad pensandum vitam nostram meritum venit, ac secum iustitiam & misericordiam detulit, sed misericordiae lance praeponderans, culpas nostras parcendo levigavit. In manu enim Patris, quasi in statera miri libraminis factus, hinc in se calamitatem nostram, & illinc peccata suspendit. Sed gravis ponderis calamitatem moriendo ostendens, apud misericordiam suam bene esse peccatum relaxando ostendit.* Idem docet Divus Bernardus homil. de duobus discipulis in Emmaus, his verbis: *Cruce facta est statera corporis Christi, quod est Ecclesia: cum enim ipse Crucifigeretur appensa sunt cum ipso peccata quae commissimus, calamitas quam incurrimus: ipse erat innocens, impollutus, segregatus à peccatoribus &, excelsior caelis conversatio ejus; non enim peccatum fecit, nec inventus est dolus in ore ejus. Et quoniam talis, actantius, tam indigna dignatus est in Cruce pati; praeponderare capit calamitas, & crimina levigare, cum adhuc tamen in Cruce erectus staret, vacillare videbatur statera, nec plenè cognoscebatur quod cadere deberet: cum inclinato capite emisit spiritum, & calamitas praeponderando caderet. Quasi arena maris gravior appareret. Gies quasi monti statera reputata sunt: nam in statera ceciderunt, quia partes adversae damnationis nostra chirographi amiserunt. Quibus cōsonat illud crucis elogium.*

Beata

*Beata cuius brachis
Sæcli pendit præitium.
Statæra facta corporis,
Pradamque tulit Tartari.*

§. II.

Solvuntur objectiones.

34. **O**bjicies primò contra primam conclusionem: Si Christus de condigno & ad æqualitatem pro peccatis nostris satisfecisset, nullam aliam pro ipsis Deus posset à nobis exigere satisfactionem, cum reddita satisfactione æquali pro offensa, injustum sit aliam exigere, ut si quis solvat pro me centum Petro cui centum debebam, injustum à me aliud exigeretur: Consequens est falsum, imò & hæreticum, si sermo sit de pena temporali nobis propter peccatum debita, ut patet ex Tridentino sess. 6. cap. 14. Ergo &c.

35. **R**espondeo, negando sequelam Majoris, licet enim Christus pro peccatis nostris de condigno & ad æqualitatem, imò & superabundanter satisfecerit, ut tamen ejus satisfactio suum sortia- tur effectum, vult illam applicari nobis per sacramenta, aut per contritionem & dilectionem Dei super omnia, vel per indulgentias, aut per opera nostra penalia. Cujus rationem egregiam assignat D. Thomas infra quæst. 49. art. 1. ad 4. Nam Christi passio (inquit) operata est remissionem nostrorum peccatorum, tanquam causa universalis: causa autem universalis non excludit consortium causæ particularis; quia licet ab ea non accipiat virtutem, per illam tamen ejus virtus descendit in effectum, ut patet in celo, & Sole, aliisque causis universalibus.

36. **O**bjicies secundò: Valor satisfactorius operationum Christi, non adæquat gravitatem offensa mortalis: Ergo ejus satisfactio non est condigna ab intrinseco, sed solum extrinsecè ex divina acceptatione. Consequentia patet ex supra dictis, Antecedens autem probatur primò. Offensa irrogatur Deo ut Deus est: At Christus, non ut Deus, sed ut homo, satisfacit: Ergo valor satisfactorius non adæquat gravitatem offensa.

Secundò, Christi satisfactio non tantum placet Deo, quantum displicet ipsi peccatum: Ergo ejus valor & bonitas non adæquat gravitatem offensa mortalis. Consequentia patet, Antecedens probatur. Peccatum non minus displicet Deo, quam ipsi placet propria bonitas; peccatum enim de se destructivum est divinæ bonitatis: quantum autem amatur aliqua res, tantum odio habetur & displicet destructivum illius: At Christi satisfactio non ita placet Deo, quantum ei placet propria bonitas, ut patet: Ergo non ita placet Deo, quantum ipsi displicet peccatum.

Tercio, Si per impossibile unus Deus offenderet alium Deum, valor satisfactorius operationum Christi, ad summum adæquaret gravitatem offensa Deo irrogata ab alio Deo: Sed gravitas offensa irrogata Deo à creatura, major est gravitate injuriæ Deo irrogata ab alio Deo, crescit enim gravitas offensa ex vilitate personæ offendentis, & illius distantia ab offenso: Ergo valor satisfactorius operationum Christi, non adæquat gravitatem offensa, à creatura Deo irrogata.

Quartò, Gravitas offensa Deo irrogata à creatura, est infinita ex duplici capite, nempe ex parte personæ cui fit, & ex vilitate personæ offen-

Tom. IV.

A dentis, quæ in infinitum distat à Deo: At satisfactio Christi solum est infinita ex parte personæ satisfaciens, non verò ex parte illius cui satisfactio exhibetur, cum potius ex dignitate personæ cui fit satisfactio deprimatur quam crescat satisfactionis valor: Ergo gravitas offensa mortalis, major est valore satisfactorio operationum Christi.

Respondeo, negando Antecedens, ad cujus primam probationem dicendum, quod Christus non satisfecit ut homo tantum, nec ut Deus tantum, sed ut Deus homo, humanitate eliciente substantiam actionis, & personalitate Verbi valorem satisfactorium in eam influente; unde cum persona Verbi sit dignitatis infinitæ, valorem infinitum in ejus operationes meritorias & satisfactorias influit. Sed de hoc plura infra.

Ad secundam, nego Antecedens, ad probationem ipsius, nego Majorem: licet enim peccatum sit destructivum divinæ Majestatis, hoc tamen est solum moraliter, & secundum prudentum æstimationem, non verò realiter & physice, quod esset necesse, ut tantum odio haberetur, quantum diligitur ipsa bonitas Dei, quæ est infinita non solum moraliter, & secundum prudentum æstimationem, sed etiam physice & realiter.

Ad tertiam, datâ Majori, distingo Minorem: Gravitas offensa Deo irrogata à creatura, major est gravitate injuriæ Deo irrogata ab alio Deo, extensive transeat: intensive, nego. Cum enim offensa irrogata Deo ab altero Deo, in casu conficto, ratione personæ offensa, esset infinita in ratione injuriæ, eminenter, seu æquivalenter, contineret omnem gravitatem possibilem, subindeque licet offensa irrogata Deo à creatura, ex distantia offendentis ab offenso, aliquam majorem gravitatem recipiat; illa tamen majoritas non potest esse intensiva, sed solum extensiva: sicut quia Deus eminentissimo & perfectissimo modo, omnes perfectiones creaturarum continet, Deus simul cum creaturis non facit aliquid majus intensive, sed solum extensive, ut quidam existimant. Ex quo patet solutio ultimæ probationis, licet enim daremus offensam irrogatam Deo à creatura esse infinitam, etiam ratione distantie creaturæ à Creatore; hæc tamen infinitas contineretur in gravitate sumpta ex majestate offensa, ac proinde valor istam adæquans, adæquaret ex consequenti omnem aliam gravitatem.

Objicies tertio: Christus ut homo non satisfacit perfecte Deo pro beneficiis in humanitate susceptis: Ergo nec pro peccatis alienis. Consequentia videtur legitima, Antecedens probatur. Hoc inter compensationem ex iustitia, & compensationem ex gratitudine reperitur discrimen, quod ut prima sic perfecta, sufficit reddere æquale; ad perfectionem autem secundæ, requiritur quod plus reddatur quam acceptum sit, ut docet D. Thomas 2. 2. quæst. 106. art. 6. & rationem reddit, quia compensatio gratitudinis respicit beneficium secundum voluntatem dantis, in quo hoc præcipue commendatur, quod gratis beneficium intendit ad quod non tenebatur, unde qui beneficium accepit, obligatur ex debito honestatis, ut aliquid gratis intendat; cum autem non excedit quantitatem beneficii accepti, nihil gratis videtur intendere, ideoque ut perfecta sit compensatio ex gratitudine, debet reddere non solum æquivalens, sed aliquid am-

Hhh

plius. At licet gratiarum actio à Christo exhibitæ, pro beneficio Incarnationis, sit illi æqualis, non tamen illud excedit, cum tale beneficium infinitum sit, sicut & talis gratiarum actio: Ergo Christus ut homo non satisfecit perfectè Deo pro beneficiis in humanitate susceptis.

39. Respondeo primò, negando Antecedens, Christus enim revera compensavit ex virtute gratitudinis beneficium Incarnationis factum humanitati; quia licet ex parte rei data non plus dederit quàm accepit humanitas, sed tantum æquale, ex parte tamen affectus plus dedit; sic enim erat affectus, ut si plusquam à Deo accepit reddere posset, de facto redderet: hoc autem sufficere, ut perfectè ex gratitudine beneficia compensaverit, colligitur ex D. Thoma loco in objectione citato, in resp. ad 1. ubi ait quod quia in recompensatione beneficii magis consideratur affectus quàm effectus, quamvis filius patri, ex parte rei acceptæ, scilicet esse & vivere, nihil æquale possit reddere, ex parte tamen affectus dantis & retribuendis, potest aliquid majus filius patri tribuere.

40. Dices, Si hoc sufficeret ut filius ex perfecta gratitudine patri satisfaceret pro acceptis ab ipso beneficiis, sequeretur puram creaturam posse ad æqualitatem gratias agere Deo pro beneficiis acceptis: Consequens est falsum, & contra Aristotelem 8. Ethic. cap. 13. dicentem: *Diis, parentibus, & magistris, par gratia referri non potest*, quod saltem de personis creatis est verum: Ergo &c. Sequela probatur: Etsi Deo non possit pura creatura reddere plus aut æquale ex parte rei, potest tamen æquale aut plus reddere quàm accepit, secundum affectum: At hoc sufficit, juxta solutionem datam, ad perfectè recompensandum ex virtute gratitudinis beneficium acceptum: Ergo creatura potest Dei beneficia, perfectè ex gratitudine compensare.

41. Respondeo concedendo sequelam, loquendo de beneficiis antecedentibus gratiarum actionem, quia tamen ipsa gratiarum actio novum beneficium est, & per seipsam compensatio esse non non potest, sit consequens ut homo semper maneat debitor Deo, & quod nunquam perfectè ad æqualitatem, etiam affectivè, beneficia accepta compenset: qua ratione probat D. Thomas in 3. dist. 20. quæst. 1. art. 2. ad 1. nunquam posse Deo æquales gratias reddi pro acceptis beneficiis, quia nempe ipsa gratiarum actione beneficia crescunt. Nec oppositum Aristoteles docuit loco citato, loquebatur enim, ut explicat D. Thomas 2. 2. qu. 106. art. 6. ad 1. de æqualitate ex parte rei acceptæ, quam homo diis, parentibus, & magistris, reddere non potest: non enim patri possumus dare vitam, quam accepimus ab illo, nec Deo esse; nec magistro, ut tali, doctrinam; cum magistri munus non sit doceri à discipulo, sed solum docere.

42. Secundò ad principalem objectionem responderi potest, dato Antecedente, negando consequentiam & paritatem: cum enim ad compensationem perfectam ex gratitudine, requiratur reddi amplius quàm sit beneficium acceptum, ut docet D. Thomas, loco in objectione citato; ad compensationem autem ex iustitia perfecta, sufficiat æquale reddi; ex eo quod Christus non potuisset ex gratitudine perfectè compensare beneficia facta humanitati, non rectè colligitur, ipsum non potuisse de condigno satisfacere pro offensa, quia satisfactio est in materia iustitiæ, gratiarum

A autem actio in materia gratitudinis.

Obijcies quartò contra secundam conclusionem: Valor satisfactionis Christi non est major gravitate offensæ: Ergo illa non est ab intrinseco superabundans & excedens. Consequentia patet, Antecedens probatur. Gravitas offensæ est infinita simpliciter in genere moris, ut docuimus in Tractatu de peccatis. Sed unum infinitum alio majus non est: Ergo valor satisfactionis Christi, non est ut major gravitate offensæ.

Respondeo negando Antecedens, ad cujus probationem, concessa Majori, distinguo Minorem: Unum infinitum alio majus non est, in eodem genere in quo est infinitum, concedo Minorem: in alio genere, nego Minorem, & Consequentiam; infinitas enim satisfactionis Christi est in genere valoris & bonitatis moralis; infinitas verò offensæ, in genere mali; ex quo solum sequitur, quod in genere mali, seu gravitatis offensivæ, nihil deur majus; non autem quod satisfactio Christi, comparata in valore cum gravitate offensæ, non sit major illa: sicut si daretur linea infinita in genere lineæ, non daretur alia linea major, licet major quantitas dari posset, scilicet quantitas corporis infiniti, & si daretur actus misericordiae infinitus in linea misericordiae, solum sequeretur quod in illa linea nihil majus daretur, non verò quod actus charitatis infinitus in genere charitatis, majoris valoris meritorij non esset.

Obijcies ultimò: Si satisfactio Christi excederet gravitatem offensæ mortalis, sequeretur injustè à Deo postulatam fuisse, ad recompensationem illius: Sed hoc dici nequit: Ergo nec illud. Sequela probatur: Persona offensa iustè solum potest exigere satisfactionem æqualem injuriæ sibi irrogatæ, & non nisi injustè potest exigere satisfactionem superexcedentem: Ergo si satisfactio Christi fuit majoris valoris gravitate offensæ, injustè Deus illam exegit pro compensatione peccati humani generis.

D Respondeo negando sequelam, ad cujus probationem, distinguo Antecedens: Persona offensa, iustè solum potest exigere satisfactionem æqualem, quando est possibilis æqualitas in satisfactione, absque excessu, concedo Antecedens: quando non est possibilis, nego Antecedens, & Consequentiam; quia in præsentem, non potest dari æqualis satisfactio pro offensa peccati mortalis, nisi exhibeatur à persona divina, subsistente in natura creata, ut articulo præcedenti ostendimus; & quia eo ipso quod persona divina, in natura assumpta operetur, non potest non dare plus dignitatis suis operationibus, quàm sit gravitas offensæ, hinc fit iustè à Deo postulari satisfactionem Christi, etsi sit superexcedens & superabundans. Quod exemplo aptissimo explicabitur art. sequenti §. 3. num. 78.

ARTICULVS III.

An satisfactio Christi sit valoris simpliciter infiniti?

R Recentiores Scotistæ, etsi concedant operationes Christi esse summi valoris, ita ut ab actionibus puræ creaturæ in valore adæquari non possint, negant tamen esse valoris simpliciter infiniti, etiam in genere moris. Ita docent Rada p. contr. 17. art. 2. Faber in 3. disp. 45. cap. 2. & 3. &